

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De crebrâ per diem mentis in Deum elevatione ex omnibus, quæ per
sensus attinguntur, animæque potentiis se objiciunt

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Subsectio undecima. Immortalitas animæ probatur.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54773)

nem ejus à corpore cruciendam in æternum in inferno, vel damni & sensûs pœnam toleraturam ad tempus in purgatorio, vel demum immediatè, vel quasi per tribulationis temporalis ignem transfiguram ad æterna gaudia. Id sat superque stimulare nos debet; ut vitiorum fugâ, quotidiano bonorum operum virtutumque exercitio eam honoremus. Quia tamen Epicuri affecta putat vel potiùs optat in morte hominis animam quoque interire, & quòd unus sit finis hominum & jumentorum; & tu cum ejusmodi subinde hominibus fortè ages; qui ut eò liberius in omni prato luxuriæ aut alteri vitio indulgeant, immortalitatem animæ suæ adeoque honorem debitum denegant, & verbum Dei scriptum vel traditum non admittunt. Hinc ratione quoque immortalitatem istam hinc adstruendam esse duxi. Quo facto ostendam quoque contra Sectarios breviter, quomodo anima corpori suo juncta moriatur per peccatum moraliter, & reviviscat per contritionem & usum Sacramentorum.

Subsectio undecima.

Immortalitas animæ probatur.

1mò. **E**odem argumento, quo demonstratur dari Deum, scilicet evidenter implicare, ut verum non sit, quòd pro vero habent, & semper habuerunt sapientes ac probi omnes omnium nationum, omnium

temporū dissentientibus solū paucis & flagitiosis hominibus, quia natura vel potius auctor naturæ non potest tam universalem sensum, qui tamen falsus sit, implantare omnibus. Alias enim jure censeretur nos decipere, & sequeretur Deum omnibus probis & sapientibus voluisse abscondere veritatem aliquam maximi momenti, eam autem revelare paucis quibusdam sceleratis. Quod per se absurdum est, & blasphemum dictu. Jam autem patet evidenter ex ritibus & dogmatibus omnium nationum & populorum, Christianorum, Judæorum, Paganorum & gentilium ab ingenio & doctrina maximè celebrium eos in hoc conspirare, quod anima hominis sit immortalis. Cic. Lib. Tusc. quæst. dicit: *Naturam ipsam de immortalitate animorum tacitam judicare, quod omnibus cura sint & maxima quidem, quæ post mortem futura sint. Quod si natura vox, omnesque, qui ubique sunt, consentiunt esse aliquid, quod ad eos pertineat, qui è vita cesserunt. Nobis quoque idem existimandum est, ut quemadmodum Deum esse naturam opinamur, qualisque ratione agnoscimus; sic permanere animos arbitramur consensu nationum omnium, &c.* Eandem de immortalitate animæ sententiam tenuerunt Philosophi, & tres præcipuæ eorum sectæ; Plato in Timæo, Stoici & Pythagoras teste Plutarcho l. 4. de placitis cap. 7. Nec Aristoteles de immortalitate animæ loquitur dubiè, ut falso quidam oggerit; quia clarè dicit l. 1. de anima. *Intellectus divinum quid & impatibile est.*

Et lib. 2. *secernitur anima à potentia, à qua instrumentum & sensus, sicut perpetuum ab eo, quod subest corruptioni.* Et XII. Metaph. *Mentem & animam intellectualem, manere post corpus nihil prohibet, quia habet actionem separatam à corpore scilicet contemplationem.*

2do. Ipsos respectivè paucos Adversarios non tam judicantes quàm optantes animam hominis mortalem esse, eò quòd post hanc vitam ob scelera sua nil sperandum, multa tamen timenda habeant, vel invitos docet impressus à natura metus & horror, ut supra Cicero innuit, post hanc vitam ipsis eventurorum juxta tritum illud: *Non timeo mortem, timeo qua fata sequuntur.* Nec ullus sibi præsens (hinc stulti & præ ebrietate vel alia ex ratione rationis impotes excluduntur) agonizans est. Qui non sit anxius, etiamsi conscientia eum amplius non arguat peccati commissi post genuinam de peccatis confessionem & contritionem. An ergo credemus hos universim omnes ex instinctu naturæ & rationis ductu ità anxios errare, & solos stultos summeque sceleratos hoc in genere sapere. Ad hæc si parem cum brutis exitum expectas, cur horres cadaver hominis mortui, non equi vel bovis? cur cum exuviis hominis mortui pernoctans sentis majorem ex instinctu naturæ horrorem, quàm si ad sis cadaveri alicujus bestię? & si fors præter hominum aliorum morem vel tam generosus sis vel tam brutus, ut nullum exinde horrorem sentias, experieris tamen appropinquante morte propriâ horrorem ratione

futurorum ; nisi vel in amentia vel ebrietate appropinquans mors te occupet. Et sanè & meâ & aliorum plura me expertorum constat experientia. Quòd, quicumque demum rei ad ferale supplicium educti, licet exterioribus signis & verbis nullatenus videantur formidare mortem, semel tamen, sive dum funesta iis sententia prælegitur, & ex carcere educuntur, sive in via, sive sub finem, dum in loco supplicii sunt, agonem aut luctam aliquam patiantur, Benè dispositi & ritè de peccatis suis contriti adeoque cælum sperantes luctâ semel superatâ ex post animosiores sunt, quàm scelerati desperabundi nolentes se ad Deum convertere. Internam hi anxietatem conantur suppressere coram spectatoribus. Hinc in blasphemias maledicta erumpunt, potum continuò petunt, vel eo se ab ante jam tum ingurgitarunt, ut eò confortati vel etiam ebrii vermem conscientie futurorum prælagum sopiant. Quid quòd ab expertissimis Belliducibus non semel audierim. Quòd malint habere instante ac durante atroci prælio militem, qui bonam habet conscientiam, adeoque ratione futurorum non adeo anxius est, sed cælum sperat, quàm generosissimum quemque sceleratum militem, qui, si non mortem timeat, ei tamen libenter se vellet, & etiam conatur subducere ob horrorem ac metum, quo intus uritur ob secutura post mortem. Et hinc dura accidit mors non tantùm ob separationem animæ à dilecto corpore, ob dolores, quibus corpus affligitur, sed revera simul natura ipsa &

& ratio homini cuique in agone sibi præsentî dicat, quòd post mortem debeat expectare Judicem rationes antea actæ vitæ ab anima sua exposcentem.

3^{tiò}. Suppositâ; quam Subsect. imâ hîc probavi, existentîâ Dei, entis in existendo necessarii, infinitè perfecti, justî, sapientis, providi, evidens est animam rationalem post mortem hominis saltem aliquanto tempore manere superviventem. Quia cum Ens hoc infinitè perfectum rationali creaturæ suam finem præscripserit; scilicet ut Creatorem suum debitè honoret, & reveatur, & ad hoc media suppeditarit; non potest non esse; ut rationalem creaturam istam vel pro merito plectat, vel præmietur. Quòd si jam anima hominis post separationem à corpore non supervivat. Sæpè gravissima flagitia etiam paulò ante articulum mortis perpetrata manerent impunita, & præclarissimæ virtutes etiam sub & in articulo mortis exercitæ debito carerent præmio. Et sic, cum sæpè scelerati ad finem usque vitæ sint felices, & gaudiis suis perfruantur, & boni usque ad vitæ ultimum sæpè premantur adversis. Deus nullatenus providus & justus esset. Quòd si jam, ut debes, concedas, tempore ergo aliquo à te non definiendo, animam post separationem à corpore supervivere; neges tamen inde sequi eam immortalem esse; eò quòd tempore aliquo & pœnis & præmiis debitis eam cumulare omnipotens possit. Jam arguis; quòd ego hætenus ex discursu hoc elicere non volui. Hoc solum

dico (præscindendo modo ab æternis præmiis seu pœnis) si anima hominis à corpore separata aliquanto tempore vivit , ergo & operationes suas intelligendo & volendo elicit ; vel ostendas rationem , cur vinculis corporeis libera eas non æquè benè , imò non promptius eliciat , quam illis adstricta ? scio rationem , tu nullam solidam ex sana Philosophia invenies. Imò ex hac ipsa contra te militat ; quòd idem manens idem [ut eadem est anima corpori conjuncta , & ab eo separata] faciat , aut facere possit idem. Et inde Aristoteles , ut supra dixi , arguat animam post separationem à corpore manere , *quia habet actionem separatam à corpore scilicet contemplationem*. Et cum jam eò usque devenerimus , quòd salvâ Dei providentiâ & justitiâ aliter esse non possit , quàm ut anima vel pro merito plectenda , vel præmianda post separationem à corpore aliquamdiu saltem supervivat. Dic obsecro , an ei sic separatæ , & præmium à Deo meritæ gaudium aliquod secundum ejus naturam & indolem assignare possis ? si nullas intellectus & voluntatis operationes eidem concedas. Quòd enim aliud ejus erit gaudium ? quàm intellectu percipere summum , à quo creata est , bonum , aliaque perspicere delectabilia , & in ea voluntatis operatione rapi ? similiter (præscindendo jam ab igne avernali & pœna sensus) tormenta animam præcisè torquentia non invenies , siquidem pœnas merita est , quam in operationibus intellectus , vi quarum clarè agnoscit , quàm malè fecerit , & voluntatis,

vi quarum ideo dolet, & peracta scelera ob præmium omne perditum detestatur. Et quid demum homo barde omnis sanæ ratiocinationis expers est animam à corpore separatam vivere, & in actu secundo operationes vitales sibi congruentes elicere, quam intelligere & velle in actu secundo?

Jam ut proprius ad scopum veniamus, & illud tuum effugium, quod [licet salvâ Dei providentiâ ac justitiâ aliter esse non possit, quam ut anima post separationem à corpore ratione promeritarum pœnarum aut præmiorum supervivat) inde non sequatur eam immortalem esse ac semper victuram. Ego exinde, quod anima à corpore separata independentè ab omni phantasmate aliisque corporeis aut materialibus adminiculis intellectiones & volitiones eliciat. Ego inquam exinde imprimis infero, quod potentia purè spiritualis sit, quia certiorè nullam habemus, nec ulli Philosophi habere possunt de essentiis rerum scientiam aut demonstrationem, quam quæ ex earum actionibus vel operibus colligitur. Estque decantatum Physicorum naturas rerum indagantium principium; quod, sicut actuum natura ex objectis, ita potentiarum ex actibus, quos operantur, dignoscatur. Unde sicut ex hoc Angelos potentias merè spirituales esse arguitur, quod actus spirituales eliciant sive cognitiones ejusmodi ac volitiones. Ex eodem pariter principio consequitur & animam hominis potentiam esse spirituales. Cum perspicuum sit, propria-

priâque constet experienciâ, quòd mens nostra non solùm scientiam, quæ de rebus corporeis est, sed etiam de incorporeis (ut sunt Metaphysicæ disciplinæ, & quæ de Deo est altissima Theologiæ sapientia) tractet, ea perscruterur, transcendensque omnem materiam in ipsas naturas spirituales intuitum convertat. Atque exinde etiam consequitur, quòd, licet bruta quædam ut canis leporem insequens, simia elephas &c. hæc illa secernens aliquo modo ratiocinari videantur, inde inferri nequeat, & illorum quoque animas potentias spirituales esse. Quia ex iis imperfectis ratiocinationibus, quas anima in homine stulto, puero, ebrio, dormiente elicit ob organa humani corporis non ritè disposita, quæque multò perfectiores saltem sæpè sunt omnibus brutorum imperfectis ratiocinationibus, ex iis inquam modo non infero animam hominis potentiam esse merè spiritua-lem; sed ex iis, quæ organis ritè dispositis circa Metaphysicas disciplinas, Euclidis theoremata, problemata à viris acutissimis proposita, altissimam de Deo scientiam, principia lumine naturæ nota, vel longis & abstrusis difficillimis-que argumentationibus eruenda etiam de rebus merè spiritualibus, nec sub sensus cadentibus anima hominis discutit, pro & contra examinat, & tandem scientificas de his illisve conclusiones format, ex iis inquam operationibus merè spiritualibus & perfectis ratiocinationibus infero, eam potentiam propriè spiritualem esse. Nec ex operationibus istis id tantùm consequitur;

tur ; sed & ex facultate liberi arbitrii ejusdem animæ corpori adhuc conjunctæ. Actus enim voluntatis elicit , qui & supra & sæpè contra sensum omnem sunt , omnibusque passionibus hominisque inferioris inclinationibus contrariantur. Et hoc sæpè exinde evenit , quòd subita illustratio ex parte intellectûs independenter ab omni phantasmate , & similis pia motio vel delectans vel terrens ex parte voluntatis immediate à Deo immitatur , quæ voluntatem ad actum amoris in Deum , aversationis erga peccatum eliciendum incitat. Et quid hæc inculcant aliud , quàm quòd anima potentia sit spiritualis. Equidem quia actus est corporis organici sive ejus forma , quàm diu , ut phrasi Apostoli loquar , alligata est corpori mortis hujus , operationes suas ordinariè dependenter à sensibus inchoat , ipsaque spiritualia per species alienas rerum corporearum intuetur , sed etiam sæpè (ut in illustrationibus subitò independenter ab omni phantasmate à Deo immediatè immittis patet) & independenter à re omni corporea cognitiones ac volitiones elicit ; & scientificas conclusiones , ut supra ostendi , à conditionibus omnibus corporeis secretas format. Demum nullis sanè corporeis adminiculis indiget ad eliciendos actus intellectûs & voluntatis à corpore separata , eosque tunc multò perfectiores elicit. Ergò spiritualis est potentia. Jam cum eam aliquamdiu saltè post separationem à corpore debere vivere (ut sive meritis pœnas sive condigna accipiat præmia , prout providentia ac justitia

tia Dei exigit) vel invitus concedere debeas, Rationem adfer *primò* cur, cum esse sit propter operari; ipsa tam diu non possit vivere, quam diu potest operari? & dein defini annum, horam vel tempus, quo amplius operari non possit. Rationem adfer *2do*. Cum potentia sit merè spiritualis; unde vel ob quam causam aliquando desinere debeat? solidam rationem nullam adferre poteris. Nisi vel ostendas, quòd causa eam conservans deficiat; vel ex internis contra se pugnantibus qualitatibus paulatim corrumpi debeat; ut sit in corpore nostro, vel substantia aliqua aut accidens ejus exigat destructionem; aut ad eam cooperetur. Deus eam condens & conservans in æternum manet, & ab æterno fuit; qualitates internæ purum spiritum paulatim corrumpentes vel substantia extrinseca aut accidens ad spiritus destructionem cooperantes; vel eum annihilare valentes in creatis assignari non possunt. Ergo anima hominis ex natura à Deo accepta immortalis est, & à solo Deo, qui ex nihilo illam produxit, quoque annihilari seu in nihilum redigi potest.

4to. Jam quòd à Deo annihilanda non sit anima hominis, sed vel in æternum diris ac mitis modis torquenda; vel gaudiis in Deo & per Deum fruitura sempiternis, ex ratione constat reflexa. Ostendi enim in libello hoc c. 1. post §. 1. Subsect. 1 ma ex ratione, dari Deum veramque religionem seu cultum ab ipso præscriptum. Et cum, qualis ab ipso cultus præscriptus sit humano generi, homo quivis ad veram religio-

nem

nem aspirans scire non possit, nisi ex certa quadam generali, & ab omnibus sibi applicabili regula, ulterius inde ex ratione consequitur, dari ergo debere verbum Dei traditum aut scriptum, ex quo regula illa generalis desumi possit. Si jam ratio tibi dicat, id à te acceptari debere, jam convincit quoque, quòd credere debeas in eodem contenta. Atqui utrumque & scriptum & traditum Dei verbum immortalitatem animæ tuæ, eamque vel in æternis fore gaudiis vel suppliciiis, tibi dicat, & religio illa, quæ consideratis omnibus sectis certissima habet omnis credibilitatis motiva, quòd vera & à Deo in orbem introducta sit, centies & millies id tibi in- clamat. Ergo iterum instanter instantissimè te rogo & adjuro, ut animæ tuæ in vita hac benè prospicias. Cùm separatio ejus à corpore tuo tantum contingat semel, & momentum, in quo hæc contingit, punctum sit, circa quod sine fine circulus vertitur vel felicitis vel infelicitis æternitatis. Stulte, si vel probabili argumento ad id credendum induceris. Nonne oportere te angere curam ob eventuram animæ tuæ post hanc vitam? sicut omnem adhibes curam illud temporale incommodum vel miseriam amolendam; quam prudens tibi ratio dicat eventuram, nisi hoc il-
love modo præcaveas.

